

Uitgesproken, humoristisch en vooral geslaagd politiek theaterstuk

Recensie

Wiggele Wouda

De buurtsuper is de *place to be* in Wylgeragea. Daar worden tussen de verkoop van de spruitjes en de weekaanbiedingen door, de laatste nieuwtjes uitgewisseld en vooral de laatste roddels op hun betekenis gewogen. Soms licht, onschuldig en klein. Maar soms worden de roddels vergroot en voorzien van een eigen ongepolijste waarheid waarbij de feiten het nakijken hebben.

De waarheid in *De wierheid fan Wylgeragea* van Tryater, betreft Pavel, een jonge Pool die door de meerderheid van bewoners valselijk beschuldigd wordt van inbraak, diefstal en verkrachting. Maar waarom? En hoe vecht je als buitenlander - lees: als vluchteling, als buitenstaander, in zo'n doordoesemd autochtone plattelandsgemeenschap voor je schuldeloosheid als de beeldvorming haar tegenovergestelde giftige werk blijft doen door onwetendheid, bekrompenheid, afgunst en vooral angst?

Het is een politiek en maatschappelijk actueel thema dat Tryater aan de orde wil stellen met het doel om de gemeenschap wakker te schudden. Niet door hapklare politiekcorrecte antwoorden te geven, maar vooral door het publiek een spiegel voor te houden. Hoe ga ik om met mijn naasten? Wat doe ik om die vluchteling op z'n minst het gevoel te geven dat hij welkom is? Hoe kunnen we openstaan als gemeenschap, voor

de buitenwereld zonder onze eigen identiteit te verliezen?

Zelden heb ik van Tryater zo'n uitgesproken, aantrekkelijk, humoristisch en vooral geslaagd politiek theaterstuk gezien. Een productie waarbij het publiek aangespoord wordt te reflecteren op eigen moraal en handelen doordat men onder anderen rondom het speelveld zit: een ijzersterke dramatische verbinding tussen vorm en inhoud. Maar natuurlijk ook door het verhaal zelf dat met speelse romantiek en thrillerachtige aspecten is omfloerst.

Joop Wittermans speelt in een glansrol (ook in zijn rol als verdwaasde dorpsgek) de politicus van Plaatselijk Belang die wel raad weet met mensen die zich niet willen aanpassen aan onze normen en waarden. Hij typeert zo een pragmaticus, die zijn mening aanpast als het hem uitkomt, meer dan overtuigend, hoewel hij soms afglijdt tot een karikatuur. Zeker als hij gaat schmieren met zijn gebroken Engels. Daarmee zet hij soms de geloofwaardigheid op het spel.

Een geloofwaardigheid die door de vele theatrale verbeeldingen van grote thema's (abortus, pedofilie, homofilie, vreemdelingenhaat, veiligheid, politiek en sociale cohesie), door de bij tijd en wijle cartooneske regie en de enorme grote dramatische stappen binnen het verhaal sowieso onder spanning staat. Maar nergens gaat de inhoud gelukkig verloren, nergens vervaagt de betekenis.

De rol van de Poolse jongen Pavel Smolensk wordt vertolkt door Lourens van den Akker. De manier waarop hij

Joop Wittermans heeft een glansrol in *De wierheid fan Wylgeragea*, als dorpsgek, maar vooral als voorzitter Plaatselijk Belang. Foto: Saris&den Engelsman

dat doet, dwingt groot respect af. Bijzonder knap hoe hij, weliswaar gestileerd, die typische verbasterde Pools-Duitse-Friese taal hanteert naast zijn open spel, om vervolgens heel naturel in zijn dubbelrol van de autochtone plaatselijke werkloze jongere te transformeren: de werkelijke schuldige. Ook de andere acteurs balanceren ui-

termate behendig en indringend (Aly Bruinsma met name!) tussen waarheid, roddel en vrees voor het onbekende.

De rol van de media komt helaas niet expliciet aan de orde. Terwijl die niet alleen verantwoordelijk zijn voor de actuele spiegel die ons wordt voorgehouden, ook voor de beeldvor-

ming. Dat is een gemis in deze voorstelling waarin Tryater laat zien wat haar werkelijke bestaansrecht is.

De *wierheid fan Wylgeragea* door Tryater (première), Westergeest, uitverkocht. De voorstelling toert tot en met 18 december door de provincie